

Grästorps kommun

Tillsynsplan miljöbalken

Miljö och hälsa inom område miljö och bygg

Dokumenttyp: Plan

Beslutsinstans: Miljö- och byggnämnden

Fastställd: 2026-05-19, § 18

Giltighetstid: Gäller till 2027-12-31

Diarienummer: MBN 2026/19

Dokumentansvarig: Områdeschef miljö- och hälsa Lidköping

Innehåll

1 Sammanfattning.....	3
2 Bakgrund och syfte	3
2.1 Inledning.....	3
2.2 Område miljö och bygg organisation	4
2.3 Tillsynsbehov och resurser.....	4
2.4 Finansiering	5
3 Mål och styrdokument.....	5
3.1 Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen	5
3.2 Nationella och regionala miljömål	6
3.3 Miljö kvalitetsnormerna.....	7
3.4 Lokala mål och styrkort.....	8
3.5 Nationella tillsynsstrategin (2026–2028)	9
3.6 Omvärldsbevakning övrigt	10
3.7 Slutsatser	10
4 Tillsynsarbete 2026	10
4.1 Styrd tillsyn	11
4.2 Tillsynsprogram för industriutsläppsverksamheter (IED).....	14
4.3 Händelsestyrd tillsyn	16
4.4 Behovsprioriterad tillsyn	17
4.5 Handlingsplan för förorenade områden	18
4.6 Bortprioriterad tillsyn.....	19
4.7 Uppföljning av tillsynsplan	20
Referenslista	21
Bilagor: Fokusområden vi planerar att genomföra inom tillsynsstrategin.....	22

1 Sammanfattning

Tillsynsplanen för miljöbalken 2026–2028 visar att miljö och hälsa inom Område miljö och bygg har ett underskott av personalresurser, vilket redovisas i behovsutredningen (MBN 2026/36).

Detta innebär att nuvarande personalresurser inte räcker för att utföra all den tillsyn som lagstiftning, nationella strategier och lokala mål kräver. Situationen påverkas av hög personalomsättning och att flera inspektörer är relativt nya i yrket. Detta medför ökat behov av handledning och kompetensutveckling, samt minskad effektiv tillsynstid på kort sikt. Samtidigt råder hård konkurrens om erfarna miljö- och hälsoskyddsinspektörer i regionen, vilket försvårar rekrytering.

Som en direkt följd av tillgängliga personalresurser prioriteras i första hand den händelsestyrda tillsynen, eftersom den inte kan skjutas upp utan risk för rättsosäkerhet eller allvarliga konsekvenser. Hit hör klagomål, olyckor, anmälningar och ansökningar, inkommande remisser, samt uppföljning av allvarliga brister som upptäcks vid tillsyn. Dessa arbetsuppgifter är helt styrda av oförutsägbara händelser och lagkrav och tar därmed en betydande del av den tillgängliga arbetstiden.

I andra hand prioriteras den styrda tillsynen, det vill säga tillsyn av tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöprövningsförordningen, samt hälsoskyddets anmälningspliktiga verksamheter. Fokus ligger på A- och B-verksamheter, samt de C-verksamheter där det finns kända risker eller där kommunen har en tidsskuld från tidigare år. För dessa verksamheter genomförs tillsyn i enlighet med fastställda tillsynsintervall i den mån resurserna medger. Däremot kommer U-verksamheter inte att få tillsyn inom rimliga intervall. Konsekvensen av dessa prioriteringar är att ett stort antal tillsynsområden bortprioriteras med nuvarande personalstyrka. Områden vars tillsyn inte kan tillgodoses inkluderar förorenade områden (utöver händelsestyrda ärenden), tillsyn av dagvattenanläggningar, vattenverksamheter, PCB-inventering, radontillsyn i flerbostadshus, samt inventering och riskklassning av enskilda avlopp. Även flera nationella och regionala tillsynskampanjer prioriteras bort av resursskäl. Sammantaget innebär prioriteringarna att tillsynsverksamheten i huvudsak blir reaktiv och inriktad på att uppfylla grundläggande och lagstyrda krav. Möjligheterna att arbeta förebyggande, strategiskt och långsiktigt begränsas. Tillsynsplanen tydliggör därmed att den nuvarande personalstyrkan endast medger en låg tillsynsnivå i arbetet.

Förstärkning av resurserna är en förutsättning för att på sikt kunna uppfylla miljöbalkens syfte och de nationella tillsynsmålen.

2 Bakgrund och syfte

2.1 Inledning

Lidköpings kommun är genom samverkansavtal värdkommun för tillsyn och handläggning inom miljöbalkens område i Lidköping, Götene och Grästorp kommuner. Varje kommun har en egen ansvarig myndighetsnämnd som ska fastställa tillsynsplanen.

Enligt 1 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) ska tillsynsmyndigheten upprätta en tillsynsplan för miljöbalkens område. Tillsynsplanen ska visa vilka tillsynsinsatser som planeras under året samt vilka resurser tillsynsmyndigheten har tillgång till.

Tillsynsplanen baseras på en behovsutredning över vilka verksamheter som förekommer inom området samt en prioritering utifrån bland annat riskbedömningar och resurser. Till grund för planen ligger även ett flertal lokala, regionala och nationella målbilder, som miljömålen och den nationella tillsynsstrategin. Hur hänsyn har tagits till dessa målbilder, vilka prioriteringar som behövt göras i tillsynen samt hur resultatet ska följas upp, ska framgå av planen.

2.2 Område miljö och bygg organisation

Område miljö och bygg tillhör Sektor samhälle, har en områdeschef samt administrativt stöd från Område stab och utveckling i sektorn. Området är indelat i team, där miljö och hälsa är ett team.

Miljöstrategiskt arbete samt strandsskyddstillsyn och frågor som rör naturvård och artskydd ligger inte inom miljö och hälsas ansvar. Denna tillsynsplan omfattar tillsyn och handläggande utifrån miljöbalken.

För närvarande finns 11 miljö- och hälsoskyddsinspektörer som huvudsakligen arbetar utifrån miljöbalken, lagen om foder och animaliska biprodukter, strålskyddslagen och smittskyddslagen samt de förordningar och föreskrifter som hör till dessa lagar. I resurserna har vi räknat in de arbetsuppgifter som handläggare inom bygg hanterar samt att vi har tillgänglig konsult inom förorenad mark.

Miljö och hälsa verkar under ansvariga myndighetsnämnder i de tre kommunerna. För en stor majoritet av ärendetyper har nämnden gett tjänstemännen eller områdeschefen delegation att fatta beslut. Detta framgår av delegationsordningen, antaget av samtliga nämnder.

2.3 Tillsynsbehov och resurser

Enligt miljötillsynsförordningen ska en tillsynsmyndighet utreda tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde inom miljöbalken. Behovsutredningen ska gälla för en treårsperiod och ses över varje år. Behovsutredningen ska utgå både från lagstiftade krav och politiska målsättningar och från de lokala förutsättningarna. Gällande behovsutredning omfattar åren 2026-2028. Miljö och hälsa kommer under 2026 att prioritera arbetet med behovsutredningen och registervård. Detta för att säkerställa behovet av resurser för tillsyn.

Behovsutredningen har utgått ifrån den gemensamma mall som tagits fram av Miljösamverkan Väst. Mallen för behovsutredningen har en bredare syn på begreppet tillsyn än definitionen enligt Naturvårdsverket. Eftersom vår tillsynsplan utgår från behovsutredningen använder vi det vidare begreppet.

Enligt miljöbalken ska tillsynsmyndigheten ha tillräckliga resurser och kompetens för att utföra den tillsyn som behövs. Dock finns det verksamheter som inte behöver tillsyn varje år och här får tillgängliga resurser och lokala prioriteringar avgöra hur ofta tillsyn sker.

Resursbehovsberäkningen visar att nämnden saknar resurser på ca 6,3 årsarbetskrafter inom miljöbalkens område för 2026. En mer detaljerad redogörelse för resursbehov och prioriteringar inom olika tillsynsområden ges under rubriken ”Tillsynsarbete 2026”.

Miljö och hälsa har idag en stabilare personalsituation där majoriteten av inspektörerna har värdefull erfarenhet, även om flera fortfarande.

2.4 Finansiering

Nämnden har som mål att myndighetsutövningen i huvudsak ska vara finansierad genom självkostnadsprincipen. Årligen görs en beräkning av timavgiften enligt mall från Sveriges kommuner och Regioner (SKR). Där ingår nämndens alla kostnader för verksamheten. Det sker också årligen en indexuppräknings enligt KPI (kommunalt prisindex). En del handläggning och tillsyn kan inte faktureras, till exempel obefogade klagomål och yttranden. Taxan uppdateras kontinuerligt utifrån SKR:s underlag och egna bedömningar av tidsåtgång.

3 Mål och styrdokument

Den avgjort största inverkan på vårt tillsynsarbete är den svenska lagstiftningen, miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter, samt olika EU-direktiv och förordningar.

Lagstiftningen anger både vilka verksamheter som ska ha tillsyn, vem som har ansvar för tillsynen och i många fall vilka krav som ska ställas på verksamheterna. Lagstiftningen utgör därmed basen för både behovsutredning och tillsynsplanering.

Utöver lagstiftningen finns det lokala, regionala och globala målbilder som påverkar vilken tillsyn som bör prioriteras. Därtill kommer den nya Nationella tillsynsstrategin, som först upprättades 2021 och som har förnyats 2026, som ytterligare tydliggör vad kommunerna kan behöva prioritera i tillsynsarbetet och vilka projekt som planeras nationellt. Dessa övriga styrdokument presenteras närmare nedan.

3.1 Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen

Runt millennieskiftet 1999-2000 beslutades det om både Sveriges miljömål och globalt om 8 millenniemål, vilka skulle vara uppnådda till 2015. De utgör början till den vision om hur utvecklingen skulle ske fram till 2030, som kallas Agenda 2030 och beslutades 2015. Denna vision innebär:

- Ett slut på extrem fattigdom
- Minskad ojämlikhet och orättvisa i världen
- En lösning på klimatkrisen

För att uppnå visionen krävs att vi tar hänsyn till både ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Sjutton globala mål beslutades, varav flera berör tillsynsarbetet även lokalt, antingen direkt eller indirekt. (Se exempel i ruta, nedan.)

Exempel på globala mål och lokala tillsynsområden

God hälsa och
välbefinnande

Hälsoskyddstillsyn, smittskydd, rökfria miljöer

Rent vatten och sanitet för alla	Avloppsreningsverk, enskilda avlopp, dagvattenhantering, vattenskyddsområden
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	Tillsyn på industrier, uppmuntra Bästa möjliga teknik
Hållbara städer och samhällen	Tillsyn på verksamheter och deras klimatanpassning, avfallshantering

3.2 Nationella och regionala miljömål

Miljömålen är uppdelade i ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål (vilka ofta hänvisas till som “miljömålen”) och ett antal etappmål. Dessutom har länsstyrelsen i Västra Götaland 50 regionala tilläggs mål.

Generationsmålet går ut på att vi ska lösa miljöproblemen i Sverige inom en generation, samtidigt som vi inte orsakar större problem utomlands. De 16 miljö kvalitetsmålen är visioner för vart vi vill nå, exempelvis “frisk luft”, medan etappmålen ska underlätta omställningen för att nå dit.

Länsstyrelsen har antagit alla miljö kvalitetsmål utom “storslagen fjällmiljö” som miljömål även för regionen, samt beslutat om tilläggs mål vilka berör 13 av miljö kvalitetsmålen. Därtill finns flera planer och projekt som i olika mån berör miljömålsarbetet, bland annat *Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om*, *Regional handlingsplan för klimatanpassning och Regionalt åtgärdsprogram 2021-2025*. Något nytt regionalt åtgärdsprogram har inte antagits. Det sistnämnda åtgärdsprogrammet har delat upp arbetet med åtgärder i fyra delar, där de tillsynsområden som nämns är följande:

Miljömålen är uppdelade i ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål (vilka ofta hänvisas till som “miljömålen”) och ett antal etappmål. Dessutom har länsstyrelsen i Västra Götaland 50 regionala tilläggs mål.

Generationsmålet går ut på att vi ska lösa miljöproblemen i Sverige inom en generation, samtidigt som vi inte orsakar större problem utomlands. De 16 miljö kvalitetsmålen är visioner för vart vi vill nå, exempelvis “frisk luft”, medan etappmålen ska underlätta omställningen för att nå dit.

Vedeldning

Länsstyrelsen har antagit alla miljö kvalitetsmål utom “storslagen fjällmiljö” som miljömål även för regionen, samt beslutat om tilläggs mål vilka berör 13 av miljö kvalitetsmålen. Därtill finns flera planer och projekt som i olika mån berör miljömålsarbetet, bland annat *Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om, Regional handlingsplan för klimatanpassning och Regionalt åtgärdsprogram 2021-2025*. Något nytt regionalt åtgärdsprogram har inte antagits. Det sistnämnda åtgärdsprogrammet har delat upp arbetet med åtgärder i fyra delar, där de tillsynsområden som nämns är följande:

Miljömålen är uppdelade i ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål (vilka ofta hänvisas till som “miljömålen”) och ett antal etappmål. Dessutom har länsstyrelsen i Västra Götaland 50 regionala tilläggs mål.

Generationsmålet går ut på att vi ska lösa miljöproblemen i Sverige inom en generation, samtidigt som vi inte orsakar större problem utomlands. De 16 miljö kvalitetsmålen är visioner för vart vi vill nå, exempelvis “frisk luft”, medan etappmålen ska underlätta omställningen för att nå dit.

Förorenad mark, småbåtshamnar

Energi, klimatanpassning, växtnäring och växtskyddsmedel (Områdena nämns som delar i länsstyrelsens rådgivning, inte vår tillsyn)

Hälsoskyddstillsyn, specifikt inomhusmiljön i skola/förskola

3.3 Miljö kvalitetsnormerna

Miljö kvalitetsnormer finns för luft, vatten och buller. Miljö kvalitetsnormer utgör dels en målsättning och dels en lägstanivå för olika aspekter i miljön. Syftet är att inga aktiviteter ska tillåtas försämra kvaliteten på luft och vatten, samtidigt som normerna tydliggör var åtgärder behöver sättas in för att förbättra kvaliteten. Miljö kvalitetsnormerna är viktiga i miljö- och hälsoskyddsenhetens arbete både vid tillsyn på olika existerande verksamheter och vid prövning av anmälnings- och tillståndsärenden samt vid bedömningar i samband med planarbeten och andra remisser.

Normerna för buller gäller främst i kommuner med över 100 000 invånare men även mindre kommuner ska sträva efter att begränsa buller. Målsättningen är att omgivningsbuller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa.

Miljökvalitetsnormer för luft finns för ca tio ämnen inklusive partiklar. Kommunerna ansvarar för att kontrollera luftkvaliteten med avseende på de flesta ämnena. För Lidköping, Götene och Grästorp utförs kontrollen av Luft i Väst men miljö- och hälsoskyddsinspektörerna är behjälpliga med att placera ut instrument, byta filter, skicka in prover för analys och liknande.

Miljökvalitetsnormerna för vatten anger en målsättning för varje enskild vattenförekomst - i regel att den ska uppnå "god status" samt ett årtal. Målen gäller både ekologisk och kemisk status och omfattar ett stort antal olika ämnen men även vandringshinder för fisk eller andra fysiska förändringar av vattendragets natur.

Sverige är uppdelat i fem vattendistrikt och varje distrikt har upprättat ett åtgärdsprogram för hur miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna uppnås i deras område. Vårt vattendistrikt har i *Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027, Västerhavets vattendistrikt*, listat sex åtgärder för kommuner, som i varierande grad anknyter till miljö och hälsas tillsynsarbete.

Exempel på tillsynsobjekt inom vattendistriktet

Betydande påverkanskällor	Industrier, deponier, fritidsbåtshamnar/båtuppläggningsplatser, växthus, avloppsreningsverk
Andra viktiga tillsynsområden	Små (enskilda) avlopp, vattenskyddsområden, förorenade områden, lantbruk

3.4 Lokala mål och styrkort

Våra tre kommuner har något olika styrdokument avseende sitt hållbarhetsarbete. Götenes program fokuserar på Sveriges miljömål, medan Lidköpings fokuserar på de globala miljömålen. Inget av dem har någon direkt koppling till tillsynsarbete, men ett par områden där vi har tillsyn utpekats som viktiga. I Götenes *Klimat- och miljöpolitiskt program 2019-2024* nämns inomhusmiljö, övergödning och vattenskyddsområden. I Lidköpings *Hållbarhetsprogram 2022-2030* nämns också inomhusmiljö, samt behovet av klimatanpassning. Grästorps *Inriktningsdokument 2024-2027* nämns att vi ska bedriva ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan.

Sektor Samhälle har tagit fram ett antal aktiviteter kopplade till dom övergripande målen. Aktiviteterna som berör arbetet på miljö och hälsa är följande:

- Driva och delta i arbetet med klimat och energiplan.
- Arbeta med att hantera dagvattenfrågan på ett samordnat strategiskt sätt i samhällsplaneringen samt arbeta förebyggande för att minska risk för översvämningar och skred

- Bidra till ett positivt företagsklimat och hög tillväxt genom att fortsatt dialog med näringslivet.
- Bidra till att skapa möjligheter för personer som är på väg in eller står långt ifrån arbetslivet.
- Skapa förtroende och tillit till kommunens arbete genom att vara synliga, transparenta och tillgängliga.
- Utveckla samarbeten för att få barn och ungas perspektiv i utvecklingen av staden.

3.5 Nationella tillsynsstrategin (2026–2028)

Enligt 1 kap. 8 § Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska det framgå hur tillsynsmyndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategi som tagits fram av bland andra Naturvårdsverket. Nuvarande strategi gäller för 2026-2028. Den omfattar sju tillsynsområden med tillhörande fokusområden och aktiviteter. De sju tillsynsområdena inom perioden är:

- Avfall,
- Förorenade områden,
- Hälsoskydd,
- Kemikalier,
- Miljöfarlig verksamhet,
- Naturtillsyn,
- Vattenverksamhet och,
- Tillsynsmyndigheternas förmåga att bedriva tillsyn

Fokusområdena har valts ut med hänsyn till bland annat miljömål, risker för miljö och hälsa och bristande lagefterlevnad. Kopplat till fokusområdena finns olika mätbara mål som kommer att följas upp, bland annat genom enkäter till tillsynsmyndigheterna.

En bedömning har gjorts av vilka av de i strategin uppräknade aktiviteterna som redan ingår i eller enkelt kan inkluderas i den planerade tillsynen samt vilka aktiviteter som skulle innebära en utökad tillsyn och ökat resursbehov.

Resultatet av bedömningen är, att eftersom vi saknar personella resurser så kan vi inte heller lägga till nya aktiviteter i vår tillsynsplan. Vi saknar redan idag resurser att utföra all tillsyn som är inom nämndens uppdrag, och vi måste prioritera den styrda tillsynen och de händelsestyrda ärendena. En stor del av aktiviteterna som nämns i tillsynsstrategin ingår dock redan i vår planerade tillsyn och ytterligare några kan relativt enkelt inkluderas i den ordinarie tillsynen. Vi avser dock att delta i den nationella tillsynskampanjen av illegala avfallsverksamheter.

Vilka aktiviteter vi bedömer att vi kan delta i helt eller delvis framgår av bilaga 1.

3.6 Omvärldsbevakning övrigt

Ny lagstiftning inom avfallsområdet kommer att innebära ökad tillsyn och handläggning av t.ex. dispensansökningar samt information till kommuninvånare om vad som gäller för fastighetsnära insamling.

Nya riktvärden för låga och höga temperaturer inomhus från Folkhälsomyndigheten kan öka bostadsklagomålen och därmed tillsynsbehovet av en fungerande egenkontroll för fastighetsägarna av flerbostadshus.

Anmälningsskyldighet för kyltorn, fastighetsägarens egenkontroll gällande skötsel för att minimera risken för smitta av Legionella.

Miljöprövningsförordningen anger nu att det vid anmälan av miljöpåverkande verksamhet även ska fattas beslut om verksamheten har en betydande miljöpåverkan eller inte.

Invasiva arter är viktigt att beakta bland annat i samband med hantering av massor och hur de effektivt ska bekämpas för att främja den biologiska mångfalden.

Nya detaljplaner innebär mer arbete med information/eller yttrande angående frågor av miljö- och hälsoskyddskaraktär till planhandläggare och till handläggare som jobbar med tillväxt och strategisk planering.

Upphandling av nytt ärendehanteringssystem ska slutföras under 2026.

3.7 Slutsatser

Tillsammans spänner de globala, regionala och lokala målen över i stort sett hela vårt tillsynsområde men vissa typer av tillsynsobjekt utpekade återkommande som viktiga. Bland dem kan nämnas industrier och småbåtshamnar, avloppsreningsverk och små avlopp, lantbruk (med fokus på växtnäring), förorenad mark, vattenskyddsområden och inomhusmiljö.

Miljö och hälsa strävar efter att besöka alla anmälningsskyldiga och tillståndsskyldiga verksamheter inom beslutat tillsynsintervall, vilket innebär att de verksamheterna med stora miljörisker ska få regelbunden tillsyn. Generella tillsynsområden som kemikalie- och avfallshantering ingår i ordinarie tillsyn där det är relevant. Tillsyn av verksamheternas klimatanpassning blir allt viktigare och är något vi kan inkludera i större utsträckning i den existerande tillsynen.

Ett par områden som utpekade både i mål och i nationella tillsynsstrategin, där det vore önskvärt med mer resurser för tillsynsarbetet framförallt, är det inom förorenade områden och enskilda avlopp. Idag finns endast personalresurser för händelsestyrda ärenden på dessa områden.

Om resursbrist uppstår prioriteras de händelsestyrda ärendena i första hand. De styrda prioriteras som nummer två. Det behovsprioriterade hanteras som nummer tre.

4 Tillsynsarbete 2026

Syftet med tillsyn enligt miljöbalken och övrig lagstiftning inom miljö- och hälsoskyddsområdet är att kontrollera att reglerna efterlevs och därmed främja en hållbar utveckling. Tillsyn kan omfatta besök, granskning av rapporter, information om gällande regler och provningar av

ansökningar och anmälan, med mera. För att lättare strukturera upp behovsutredning och tillsynsplanering, delas tillsynen upp i styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tillsyn.

4.1 Styrd tillsyn

Den styrda tillsynen påverkas i första hand av lagstiftning - de verksamheter som är tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga har som grupp bedömts innebära en sådan risk för miljö eller hälsa att tillsynsmyndigheten måste känna till dem, få möjlighet att ställa krav och oftast utövar tillsyn varje år. Vissa verksamheter ska också skicka in miljörapporter, som ska granskas årligen.

Klassningen av verksamheter sker utifrån miljöprövningsförordningen (2013:251). B-verksamheter är tillståndspliktiga och ska besökas varje år. C-verksamheter är sådana verksamheter som är anmälningspliktiga till den kommunala nämnden och besöks generellt med ett intervall mellan ett och tre år. Lokaler som omfattas av hälsoskyddstillsyn omfattas inte av miljöprövningsförordningen, men vissa av dem är anmälningspliktiga (enligt 38 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd) och har vanligen ett tillsynsintervall på två till tre år.

Tillsynsobjekt	Totalt antal objekt
B-verksamheter inkl. IED-verksamheter	83
C-verksamheter	189
U-verksamheter (Lantbruk)	876
U-verksamheter (Ej lantbruk)	300
H-verksamheter (anmälningspliktiga)	149
UH-verksamheter	500
Köldmedier – årsrapporter	200

Miljöskydd - totala antalet verksamheter (objekt) inom de olika branschområdena som omfattas av styrd tillsyn inom miljöskyddsområdet.

A = tillstånd från Mark- och miljödomstolen

B = tillståndspliktig (Miljöprövningsdelegationen)

C = anmälningspliktig (Nämnd)

Branschområden enligt uppdelning i miljöprövningsförordningen	Antal A, B och C verksamheter	Varav B	Varav C
2 kap. Jordbruk	48	15	33
3 kap. Fiskodling	2	2	-
4 kap. Utvinning, brytning och bearbetning av berg (täkter)	12	10	2
5 kap. Livsmedel och Foder	6	6	-
6 kap. Textilvaror	0	-	-
7 kap. Päls och skinn	0	-	-
8 kap. Trävaror	2	-	2
9 kap. Massa och papper	0	-	-
10 kap. Fotografisk och grafisk produktion	0	-	-
11 kap. Stenkolsprodukter, petroleumprodukter	0	-	-
12 kap. Kemiska produkter	0	-	-
13 kap. Gummi- och plastvaror	9	1	8
14 kap. Mineraliska produkter	1	1	-
15 kap. Stål och metall	1	1	-
16 kap. Metall- och plastytbehandling, avfettning	1	1	-
17 kap. Elektriska produkter	0	-	-
18 kap. Metallbearbetning	15	2	13
19 kap. Förbrukning av organiska lösningsmedel	5	-	5
20 kap. Hantering av bränslen och kemiska produkter	0	-	-

Branschområden enligt uppdelning i miljöprövningsförordningen	Antal A, B och C verksamheter	Varav B	Varav C
21 kap. Gas- och vätskeformiga bränslen, el (vindkraftverk)	63	5	58
22 kap. Avveckling av kärnreaktorer	0	-	-
23 kap. Fordonsservice och drivmedelshantering	26	0	26
24 kap. Hamnar och flygplatser	3	1 (A) + 2 (B)	-
25 kap. Laboratorier	0	-	-
26 kap. Tankrengöring	0	-	-
27 kap. Hälso- och sjukvård	0	-	-
28 kap. Rening av avloppsvatten	9	5	4
29 kap. Avfall	23	4	19
30 kap. Skjutfält, skjutbanor och Sportanläggningar	13	0	13
31 kap. Textiltvätterier	0	-	-
32 kap. Begravningsverksamheter (krematorier)	1	1	-

Prioriteringar

Alla A- och B-verksamheter kommer att ha någon form av tillsyn under 2026. Förutom att besöka alla B-objekt prioriteras även att komma i kapp med tillsyn för C-verksamheter inom - Lantbruk, -Avfall, -Plast och Vindkraft som vi idag har en tidsskuld från tidigare år på grund av personal-omsättningar. Även tillsyn av verksamheter med fordonsservice och drivmedelshantering kommer att ske. Inom den styrda tillsynen ingår även granskning av köldmedierapporter.

U-verksamheterna kommer inte att få tillsyn inom ett rimligt intervall. De prioriteringar som gjorts innebär att de verksamheter som har störst tillsynsbehov har prioriterats.

Fokusområdena under året kommer att vara energikartläggning samt hantering av dag-, släck- och spillvatten. Att de är fokusområden innebär att de kommer att vara en del av kontrollerna som görs inom den styrda tillsynen under året.

Hälsoskydd - antal verksamheter (objekt) som omfattas av styrd tillsyn inom miljöskyddsområdet

Verksamhet (anmälningsskyldig)	Antal	Tillsynsintervall
Stickande och skärande	35	1 gång vartannat år
Bad (inomhus)	5	1 gång per år
Skolor	30	1 gång var tredje år
Förskolor	45	1 gång var tredje år
Solarier	11	1 gång var tredje år
Vårdboende (LLS och äldreboenden)	48	1 gång var tredje år

Prioriteringar

Inom hälsoskydd så prioriteras under år 2026 tillsyn på skolor samt kvarvarande tillsyn ifrån 2025 gällande tillsyn på äldreboenden.

Vid tillsynen på skolor ingår även tillsyn över rökfria miljöer samt tillsyn på konstgräs och gummiytor, som är ett nationellt tillsynsprojekt. Även tillsyn på anmälningsskyldiga stickande och skärande verksamheter kommer att prioriteras under 2026. Tillsyn av bassängbad sker årligen.

4.2 Tillsynsprogram för industriutsläppsverksamheter (IED)

Enligt miljötillsynsförordningen ska tillsynsmyndigheten upprätta tillsynsprogram för sina IED-verksamheter, där riskbedömning och planerat tillsynsintervall ska framgå. IED står för Industrial Emissions Directive – d.v.s. EU:s industriutsläppsdirektiv. IED-verksamheter är miljöfarliga verksamheter (B-verksamheter) som utöver övriga miljöregler även omfattas av IED-direktivet och den svenska industriutsläppsförordningen (2013:250).

Tillsynsprogram för de lokala IED-verksamheterna följer i tabellen nedan.

Objekt	IED-kod	Kommun	Tillsynsintervall	BAT-slutsatser
Bärnagårdens Lantbruk	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21

Objekt	IED-kod	Kommun	Tillsynsintervall	BAT-slutsatser
Björnssons Drift (Ekenäs)	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21
Fazer Sweden AB	15.90-i (ej i anspråk)	Lidköping	1 år	2019-12-04
Fröslunda Lantbruk	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21
Hälltorps Säteri	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21
Gasum och Fordonsgas	90-406-i	Lidköping	1 år	2018-08-17
Lantmännen Ek. för. Lidan	15.90-i	Lidköping	1 år	2019-12-04
Lantmännen Biorefineries AB	15.90-i	Lidköping	1 år	2019-12-04
Lunneberg Lantbruks AB	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21
Panncentralen Släggan (Lidköping Energi)	40.50-i	Lidköping	1 år	2017-08-17
Ragn-Sells AB (kretsloppsanl.)	90.406-i	Lidköping	1 år	2018-08-15
Russelbacka Egendom	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21
Storeberg säteri (Torpa Lantbruk)	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21
Välberg säteri	1.10-i	Lidköping	1 år	2017-02-21
Arla Foods AB	15.170-i	Götene	1 år	2019-12-04

Objekt	IED-kod	Kommun	Tillsynsintervall	BAT-slutsatser
Gasum	90-406-i	Götene	1 år	2018-08-17
Bäckgården Skeby	1.10-i	Götene	1 år	2017-02-21
Gunnar Dafgård AB	15.131-i	Götene	1 år	2019-12-04
Limmergårds Lantbruk (Lars-Olofsgården)	1.10-i	Götene	1 år	2017-02-21
Mellomgårdens Lantbruk	1.10-i	Götene	1 år	2017-02-21
Paroc AB	26.10-i	Götene	1 år	2012-02-28
Svenstorps Gård	1.10-i	Götene	1 år	2017-02-21
Svenska Foder	15.131-i	Götene	1 år	2019-12-04
Västerbyverket	40.50-i	Götene	1 år	Medelstor förbränningsanläggning, omfattas inte av BAT
Ivehags Lantbruk	1.10-i	Grästorp	1 år	2017-02-21
Håle Lantbruk AB	1.10-i	Grästorp	1 år	2017-02-21

BAT-slutsatser är krav på bästa möjliga teknik (Best Available Techniques) som beslutas branschvis och som ska implementeras senast fyra år efter publiceringsdatum.

4.3 Händelsestyrd tillsyn

Händelsestyrd tillsyn kan inte förutsägas exakt när eller i vilken utsträckning den behövs. Det omfattar ärenden som anmälningar, ansökningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd med mera. Det omfattar också extra handläggning när den planerade tillsynen påvisat brister, som kanske kräver uppföljande besök, miljösanktionsavgift eller åtalsanmälan. Tiden som behövs för denna tillsynskategori påverkas både av den i övrigt planerade tillsynen (styrd och behovsprioriterad)

och externa händelser och får därför uppskattas utifrån erfarenhet och den tid som behövs tidigare år. I den händelsestyrda tiden går det inte att koppla några aktiviteter från den nationella tillsynsstrategin eftersom vi inte styr över vilka ärenden som uppkommer.

Prioriterad händelsestyrd tillsyn 2026

- Handläggning av klagomål, yttranden och rapporteringar (t.ex. till centrala myndigheter)
- Yttra oss vid remisser vid tillståndsansökningar och detaljplaner
- Handläggning av:
 - anmälningar av miljöfarliga verksamheter
 - anmälning av nya och ändrade verksamheter inom hälsoskydd
 - tillståndsansökningar och anmälningar enskilt avlopp
 - ansökningar för installation av värmepumpar
 - dispensansökningar

4.4 Behovsprioriterad tillsyn

Den så kallade behovsprioriterade tillsynen omfattar tillsyn på verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U- respektive UH-verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, marknadskontroll av kemikalier, avloppsinventeringar med mera. Tillsynen omfattar objekt som inte behöver besök varje år, men som ändå behöver följas upp mer eller mindre regelbundet.

Eftersom styrd och händelsestyrd tillsyn inte kan prioriteras bort, är det den behovsprioriterade tillsynen där tillgängliga resurser avgör vilka tillsynsaktiviteter som kan prioriteras. Samtidigt är det viktigt att det långsiktigt finns tillräckliga resurser för att utföra även denna del av tillsynen, dels för att kunna bedöma förändringar i tillsynsbehovet och hålla våra register uppdaterade, dels för att säkerställa syftet med miljöbalken.

Planerad behovsprioriterad tillsyn 2026

- Påbörja arbetet med att inventera enskilda avlopp och att riskbedöma dem
- Förorenade områden:
 - Upprätta handlingsplaner
 - Egeninitierad tillsyn över objekt i riskklass 1 och 2 (påbörja arbetet, klarar dock inte kravet på 15% under år 2026)

- Illegala boenden i samband med klagomål
- Tillsyn av vindkraftverk
- Energitillsyn samt fokus på spill- och dagvatten samt släckvattenhantering kommer ske inom ramen för ordinarie tillsyn på B- och C- verksamheter under 2026. Detta sker i enlighet med Lidköpings hållbarhetsprogram och den nationella tillsynsplanen.
- Tillsyn strandbad
- Mätning av strålning var sjunde månad
- Jobba med behovsutredningen och underlaget till den. Även ta fram rutiner för kommande tillsynsplaner.

4.5 Handlingsplan för förorenade områden

2019 satte Länsstyrelsen i Västra Götaland upp ett regionalt tilläggs mål som är kopplat till det nationella miljömålet en giftfri miljö och avser förorenade områden. Tilläggs målet innebär att 2050 ska samtliga förorenade områden med mycket stor risk eller stor risk (riskklass 1 och 2) för människors hälsa eller miljön ha blivit åtgärdade. Målet säger också att 2025 ska minst 25 % av förorenade områden av riskklass 1 och 15 % av områden av riskklass 2 vara åtgärdade.

Utöver detta har Naturvårdsverket i den nationella tillsynsstrategin fastslagit ett mål att samtliga tillsynsmyndigheter ska initiera tillsyns ärenden för minst 15% av objekten som tillhör riskklass 1 och 2 under perioden 2026-2029.

I Lidköping kommun finns det totalt 78 objekt i riskklass 1 och 2 och 15% av dessa innebär 12 objekt per år. Det innebär att en egeninitierad tillsyn under år 2026 ska ha påbörjats för 4 objekt inom riskklass 1 och 8 inom riskklass 2. För Götene kommun innebär det att 5 objekt med

riskklass 2 ska ha påbörjats under år 2026. Flera objekt kan dock sträcka sig över flera år, varför det är viktigt att plan- och resursbehovet ses över varje år.

I nuläget har vi ingen handlingsplan för förorenade områden. Den tid som läggs ned på området idag är endast händelsestyrd (inkommande anmälningar om sanering). Detta är något som vi behöver arbeta med och prioritera högre. För Lidköpings kommun är framtagande av en handlingsplan för förorenade områden nästan klar. Ett arbete har även påbörjats för Götene och Grästorps kommuner. Handlingsplanen ska innehålla arbetssätt, resursbehov och prioriteringar av de förorenade områden vi har i Lidköping, Götene och Grästorp. Tid för detta arbete behöver avsättas men ingår inte i tillsynstiden.

PFAS är ett giftigt ämne som har spridit sig till mark och vatten. Brandövningsplatser innehåller särskilt mycket PFAS. Länsstyrelsen har begärt att kommunen ska identifiera möjliga PFAS-områden. Arbetet skulle ha startats upp 2025 och ska vara klart under 2026.

Tabellen nedan visar antalet förorenade områden enligt EBH-stödet (Länsstyrelsens databas för förorenade områden) i våra 3 kommuner.

Riskklass	Lidköping	Götene	Grästorp	Totalt
Riskklass 1+2 (Mycket stor risk samt stor risk)	78	27	1	106
Riskklass 3+4 (Måttlig risk samt liten risk)	23	23	23	69
Branschklassade	219	189	52	460
<i>Totalt antal</i>	<i>320</i>	<i>229</i>	<i>76</i>	<i>625</i>

Antal objekt kan komma att uppdateras i samband med framtagande av handlingsplan.

4.6 Bortprioriterad tillsyn

Bortprioriterad tillsyn är sådan tillsyn som av olika anledningar valts bort, framför allt till förmån för övrig tillsyn (styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tillsyn). Nedan listas dom områden som under 2026 kommer att prioriteras bort. Utifrån de resurser vi har att tillgå är detta områden som inte kommer att hinnas med. För att komma fram till vilka områden som skulle prioriteras bort har hela enheten varit med och tagit fram planen för behovsprioriterad tillsyn samt bortprioriterad tillsyn.

- Förorenade områden (förutom händelsestyrt) - kommer inte att klara 15% egen initierad tillsyn över objekt i riskklass 1 och 2

- Tillsynskampanj PFAS brandövningsplatser
- Dagvattenanläggningar
- Inomhusmiljö i bostäder, enligt nationella tillsynsstrategin. Tillsyn på illegalt boende kommer dock att prioriteras.
- PCB-inventering enligt PCB-förordningen
- Radon flerbostadshus, fortsatt tillsyn - flyttas till 2027
- Alla U-objekt som inte ingår i årets tillsynsprojekt (se projekt under *Behovsprioriterad tillsyn*)
- Tillsynskampanj konstgräsplaner och gummiytor förutom dem som ingår i den ordinarie tillsynen för skolor och förskolor
- Återförsäljare av kemiska produkter och varor
- Tillsyn avfall
- Tillsyn av vattenverksamhet
- Tillsynsprojekt masshantering
- Avfall hos entreprenörer (Miljösamverkansprojekt)
- Tillsynsprojekt illegalavfallshantering 2026 men delta under 2027

4.7 Uppföljning av tillsynsplan

Tillsynsplanen visar hur tillsynstiden fördelas mellan styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tillsyn. Den visar också vilken tillsyn som kommer att utföras respektive inte hinns med vad det gäller den behovsprioriterade tillsynen. Utifrån denna planering användes ett planeringsverktyg i Excel, och en planeringsmodul i verksamhetssystemet Vision. Varje inspektör ansvarar för att löpande hålla sina uppgifter uppdaterade med avseende på ärendestatus.

Uppföljning görs sedan regelbundet både gemensamt inom teamet och med chef. Chefen använder också planeringsverktyget för att ta ut uppgifter om hur planen följs. I samband med uppföljning görs en bedömning om planeringen behöver justeras av någon anledning, och om tillsyn och handläggning behöver omfördelas mellan handläggarna.

Områdeschefen för miljö och bygg kommer även årligen att upprätta en verksamhetsrapport som redovisar hur teamen har arbetat utifrån tillsynsplanerna från förgående verksamhetsår. Verksamhetsrapport kommer att redovisas för nämnden.

Referenslista

Webbplatser:

[Regionalt program 2020-2022, inklusive bilagor \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

[Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Sveriges miljömål - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

[Globala målen för hållbar utveckling - Svenska FN-förbundet](https://svenskanfnforbundet.se)

[Hur går det globala klimatarbetet? \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Regionala miljömål från Västra Götaland \(Länsstyrelsen\)](https://lansstyrelsen.se)

Bilagor: Fokusområden vi planerar att genomföra inom tillsynsstrategin

Tillsynsstrategin 2026

Del 2 - Tillsynsområde	Fokusområde	Tillsynsmyndighetens aktiviteter	År	Planerar att genomföra/delta	Återkommande planerad eller ny tillsyn
	Upptäcka illegal avfallshantering	Tillsynsmyndigheterna (kommuner och länsstyrelser) deltar i de nationella tillsynskampanjerna av illegala avfallsverksamheter (september 2026 - mars 2027 samt mars - oktober 2029).	2026-2027, 2029	Deltar enligt strategin	Ny eller utökad omfattning av tillsyn
		Tillsynsmyndigheterna deltar i de regionala möten för avfallsbrottsamordning som	2026-2029	Deltar enligt strategin	Ny eller utökad omfattning av tillsyn

Tillsynsstrategin 2026

		anordnas av länsstyrelserna (2026 – 2029).			
Föreerade områden			2026-2029	Ej relevant för oss	Välj i rullista
	Prioriterade föreerade områden	Länsstyrelser och kommuner har senast årsskiftet 2026/2027 utifrån länsstyrelsernas strategipaket upprättat handlingsplaner eller motsvarande styrdokument för tillsyn av prioriterade föreerade områden.	#	Deltar enligt strategin	Ny eller utökad omfattning av tillsyn
		Länsstyrelser och kommuner med tillsynsansvar över objekt i riskklass 1 och 2 bedriver aktiv egeninitierad tillsyn enligt 10 kap. miljöbalken (2026–2029).	2026-2029	Deltar enligt strategin	Återkommande och planerad tillsyn
	PFAS-föreerade brandövningsplatser	Länsstyrelser och kommuner deltar i nationell tillsynskampanj (2026–2027).	2026-2027	Deltar enligt strategin	Ny eller utökad omfattning av tillsyn

Tillsynsstrategin 2026

Hälsoskydd	Inomhusmiljö i bostäder		2026-2029	Ej relevant för oss	Välj i rullista
		Kommunerna gör ett urval av bostäder baserat på risk och utövar tillsyn (2026–2029). I tillsynen tillämpas Folkhälsomyndighetens vägledning om inomhusmiljö i bostäder.	2026-2029	Deltar delvis	Ny eller utökad omfattning av tillsyn
	Anmälningsspliktiga hygieniska verksamheter	Kommunerna genomför under år 2026 uppsökande tillsyn för att upptäcka yrkesmässiga hygieniska verksamheter som bedrivs utan att vara anmälda.	#	Deltar delvis	Ny eller utökad omfattning av tillsyn
		Kommunerna utövar tillsyn på anmälningsspliktiga yrkesmässiga hygieniska verksamheter under åren 2026–2029. I tillsynen tillämpas Socialstyrelsens nya allmänna råd och tillsynsvägledning om yrkesmässiga hygieniska verksamheter.	2026-2029	Deltar delvis	Återkommande och planerad tillsyn

Tillsynsstrategin 2026

Kemikalier	Återförsäljare - kemiska produkter och varor	Kommunerna deltar i nationella tillsynskampanjen om tillsyn av kemiska produkter (hösten 2026).	#	Prioriteras bort av resursskäl	Prioriteras bort av resursskäl
		De kommuner som inte deltar i den nationella tillsynskampanjen kan utföra tillsyn hos återförsäljare som motsvarar deltagandet i den nationella tillsynskampanjen. Det kan utföras med hjälp av det material som tas fram inom den nationella tillsynskampanjen (2026-2029).	2026-2029	Deltar delvis	Deltar delvis
Miljöfarlig verksamhet	Konstgräsplaner och gummiytor	Kommunerna deltar i tillsynskampanj om konstgräs och gummiytor (ht 2026).	#	Deltar delvis	Återkommande och planerad tillsyn
Naturtillsyn	Handel med hotade arter	Länsstyrelserna rapporterar för varje år in resultatet från tillsynen av TAM, Å och reptiler/groddjur i tillsynskampanjen.	2026-2029	Ej relevant för oss	Välj i rullista
	Strandskyddstillsyn	Kommunerna pekar ut problemområden inför tillsynskampanjen (2026).	#	Deltar delvis	Återkommande och planerad tillsyn

Tillsynsstrategin 2026

Vattenverksamhet	Vattenanläggningar som är vandringshinder	<u>Tillsynsmyndigheterna identifierar och prioriterar de vandringshinder inom respektive avrinningsområde som inte omfattas av NAP men som är av stor betydelse för att få så stor miljönytta som möjligt med omprövningarna (2026-2029). Tillsynsaktiviteten vänder sig till länsstyrelserna och till de kommuner som har tagit över tillsyn av vattenverksamheter från länsstyrelsen.</u>	2026-2029	<u>Ej relevant för oss</u>	<u>Välj i rullista</u>
		<u>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn på prioriterade vandringshinder (2026-2029). Tillsynsaktiviteten vänder sig till länsstyrelserna och till de kommuner som har tagit över tillsyn av vattenverksamheter från länsstyrelsen.</u>	2026-2029	<u>Ej relevant för oss</u>	<u>Välj i rullista</u>
	Vattenuttag	<u>Tillsynsmyndigheterna arbetar med utveckling och användande av tillsynsregistret (Älvan eller motsvarande register hos</u>	2026-2029	<u>Prioriteras bort av resursskäl</u>	<u>Välj i rullista</u>

Tillsynsstrategin 2026

		<u>kommunala tillsynsmyndigheter) (2026-2029). Tillsynsaktiviteten vänder sig till länsstyrelserna och till de kommuner som har tagit över tillsyn av vattenverksamheter från länsstyrelsen.</u>			
		<u>Tillsynsmyndigheterna identifierar problemområden med avseende på vattentillgång och bedömer vilka vattenuttag som är i störst behov av tillsyn (2026-2027). Tillsynsaktiviteten vänder sig till länsstyrelserna och till de kommuner som har tagit över tillsyn av vattenverksamheter från länsstyrelsen.</u>	2026-2027	<u>Prioriteras bort av resursskäl</u>	<u>Välj i rullista</u>
		<u>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn på prioriterade vattenuttag (senast 2029). Tillsynsaktiviteten vänder sig till länsstyrelserna och till de kommuner som har tagit över</u>	2026-2029	<u>Prioriteras bort av resursskäl</u>	<u>Välj i rullista</u>

Tillsynsstrategin 2026

Tillsynsstrategin 2026					
		tillsyn av vattenverksamheter från länsstyrelsen.			
Del 1 - Tillsynsmyndigheters förmåga att bedriva tillsyn	Fokusområde	Tillsynsmyndighetens aktiviteter		Planerar att genomföra/delt a	Arbetar med/Nytt
	Ny inom tillsyn	Kommuner och länsstyrelser tar egna initiativ till samverkan kring att introducera ny tillsynspersonal, t.ex. genom att samordna introduktionsutbildningar, erbjuda handledning eller deltagande på inspektioner (2026–2029).	2026-2029	Deltar enligt strategin	Arbetar med idag
	Planera och genomföra inspektioner	Kommuner och länsstyrelser följer upp vald metod för inspektion och tar egna initiativ till att dela med sig av och utbyta erfarenheter med andra	2026-2029	Deltar delvis	Arbetar med idag

Tillsynsstrategin 2026

		tillsynsmyndigheter (2026–2029).			
--	--	----------------------------------	--	--	--